

KVALITETSVURDERING AF

GIVE-EGNENS MUSEUM

2010-2011

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
Vurderingsgrundlag	2
Opfølgning	3
GIVE-EGNENS MUSEUM	4
Nøgletal for museet	4
KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING OG ANBEFALINGER	6
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	7
Forskning	7
Formidling	7
Indsamling, registrering og bevaring	9
Medarbejdere og ledelse	11
Museets fremtid	12
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ GIVE-EGNENS MUSEUM	14
BILAG 1: FORSKNINGSEVALUERING	

INTRODUKTION TIL KULTURARVSSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturarvsstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturarvsstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, Digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturarvsstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturarvsstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturarvsstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer, består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturarvsstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturarvsstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturarvsstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturarvsstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed ud fra fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturarvsstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport. Den eksterne forskningsevaluering er bilagt rapporten. Den samlede kvalitetsvurderingsrapport sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturarvsstyrelsens anbefalinger. Kulturarvsstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Museet skal 12 måneder efter godkendelse af opfølgningsplanen skriftligt dokumentere opfølgningen. Kvalitetsvurderingen vil blive afsluttet på et møde med Kulturarvsstyrelsen.

GIVE-EGNENS MUSEUM

Give-Egnens Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for nyere tid i den del af Vejle Kommune, der før kommunalreformen udgjordes af Give Kommune. Det arkæologiske ansvarsområde varetages af Vejleegnens Museer.

Give-Egnens Museumsforening ejer og driver museet, der også omfatter Give lokalhistoriske arkiv. Museet åbnede i 1985, og det blev statsanerkendt i 1991.

Museet lægger særlig vægt på landbrugets, håndværkets og hedebefolkningens vilkår i nyere tid og stationsbyens udvikling og afvikling. Museets ønsker at klarlægge, hvordan befolkningen "i det nøjsomme udkantsområde ændres til byboere, og hvordan erhverv og industri tilpasses det foranderlige liv".

Vejle Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nøgletal for museet

I 2009 havde museet 16.093 besøgende.

Museets samlede omsætning udgjorde cirka 6,8 mio. kr. i 2009.

Det samlede kommunale tilskud til museet i 2009 var på 2,5 mio. kr. (heraf udgjorde 1,5 mio. kr. det ordinære driftstilskud fra Vejle Kommune). Det statslige tilskud i 2009 var på 1,5 mio. kr. inkl. det tidligere amtslige tilskud. Museet har bogført 2,1 mio. kr. som indtægter fra bl.a. lønrefusion og sygedagpenge fra Vejle Kommune og Billund Kommune. Resten af museets indtægter stammer fra "anden formidlingsvirksomhed", entréindtægter mv.

Museets samlede personaleudgifter var 5,1 mio. kr. i 2009.

Museet havde ved årsskiftet 2009/2010 en egenkapital på godt 2 mio. kr.

Museet har opgivet antallet af genstande i museets samling til 36.000 pr. 1. maj 2008. I "Danske museer i tal" opgives 32.000 inventarnumre.

I juni 2011 har museet registreret 36.295 genstande i Kulturarvsstyrelsens centralregister, Museernes Samlinger.

Museets bestyrelse er sammensat af seks mænd og seks kvinder. To ud af tolv bestyrelsesmedlemmer er udpegede af Vejle Byråd.

Museets støtteforening har cirka 800 medlemmer.

I 2009 rådede museet over 8,15 årsværk, heraf var de to årsværk videnskabelige medarbejdere. 4,15 årsværk udgjordes af ansatte i fleksjobs og 3,4 årsværk blev udført af medarbejdere i tidsbegrænset ansættelse. 1,5 årsværk udgjordes af frivillige.

KULTURARVSSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING OG ANBEFALINGER

Det er Kulturarvsstyrelsens samlede vurdering, at Give-Egnens Museums opgavevaretagelse ikke er tilfredsstillende.

Kulturarvsstyrelsens vurdering er baseret på de nedenfor beskrevne forhold på områderne forskning, formidling, indsamling og bevaring. Det indgår også i vurderingen, at museet ikke på tilfredsstillende vis har fulgt op på kvalitetsvurderingen af museet i 2004 inkl. efterfølgende opfølgingsplaner i forhold til bl.a. varetagelsen af forskningsforpligtelsen.

På baggrund af kvalitetsvurderingen anbefaler Kulturarvsstyrelsen Give-Egnens Museum at overveje, om museet i tilstrækkelig grad er i stand til at løfte de opgaver, der forventes af et statsanerkendt museum, eller om museet skal orientere sig i museumslandskabet for mulige samarbejdspartnere med henblik på etablering af forpligtende samarbejder/sammenlægning. Museets snævre ansvarsområde efter afgivelsen af nyere tids kapitel 8-ansvar indgår også i ovenstående vurdering.

Museet skal desuden følge op på alle rapportens øvrige anbefalinger.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Kulturarvsstyrelsen har identificeret en række problemstillinger, der vil blive gennemgået i det følgende.

Forskning

Museet har indsendt otte artikler til bedømmelse. Efterfølgende fremsendte museet yderligere 3 artikler, som museet vurderer, ikke er egentlige forskningspublikationer, men som har undersøgelseskarakter. Alle artikler vedrører nyere tid og falder inden for museets ansvarsområde.

På baggrund af evalueringen af museets forskning (se bilag 1) vurderer Kulturarvsstyrelsen, at museet ikke lever op til sin forskningsforpligtelse.

Alle indsendte artikler er skrevet med henblik på publicering i eget lokalhistorisk skrift med en lokal læserskare som målgruppe. Det sætter nogle rammer, der i udgangspunktet er en hindring for mere grundig og ambitiøs præsentation af eventuelle forskningsresultater. Derfor får artiklerne mest karakter af - en i øvrigt udmærket - formidling af et lokalt stof. Der savnes helt generelt refleksioner af teoretisk-metodisk art.

Ifølge museets arbejdsplan vil museet i de kommende år arbejde med flere store forskningsprojekter (Indkøbsvaner og - mønstre i 2011; Industri, erhvervshistorie, byudvikling i 2012; Foreningsliv i 2013 samt Landboreformer i 2014). Museet vil ligeledes søge penge til gennemførelse af et Ph.d.-projekt og orientere sig mod andre nationale og internationale samarbejdspartnere.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At ingen af de indsendte publikationer betegnes som egentlig forskning, men alene formidling af lokalt stof.
- At museet ikke har en forskningsstrategi, da museet jf. museumsloven er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde.
- At museet ikke indgår i relevante netværker/samarbejder om sin forskningsvirksomhed.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet udarbejder en forskningsstrategi for museets samlede ansvarsområde. Strategien skal omfatte en plan for, hvorledes museet vil afsætte de nødvendige ressourcer til varetagelse af forskning, hvorledes museet vil indgå i relevante faglige miljøer og samarbejder med andre museer og/eller universiteter om forskningsvaretagelsen samt indeholde konkrete milepæle for, hvornår disse resultater foreligger.

Formidling

Give-Egnens Museum råder over 1.500 m² permanent udstilling og et 500 m² stort særudstillingslokale.

Give-Egnens Museum lægger ifølge deres arbejdsplan vægt på “den folkelige og nærværende formidling” og på at skabe totaloplevelser for alle aldersgrupper. Museet prioriterer, hvad de selv kalder “den personlige formidling”.

De permanente udstillinger, der er sat op mellem 1998 og 2002, er bygget op som miljøer, hvor genstandene oftest ikke er i montrere, men en integreret del af det historiske miljø, der formidles. Centralt i udstillingen er rekonstruktionen af en hedebondegård, der står, som den kunne have set ud omkring 1920. I en lang museumsgade er egnens handel og håndværk repræsenteret i 22 opstillinger med forskellige erhverv, f.eks. bødker, skomager, købmand mv. Desuden rummer museet en skolestue med interiør fra 1930'erne, et historisk køkken, hvor der hver dag bages vafler, samt en læge- og krydderurtehave med lysthus.

Det gennemgående tema i udstillingerne er hdebondens “nøjsomhed”, der blandt andet vises gennem meget slidte genstande, og genstande med mange og ofte opfindsomme reparationer samt træskærerarbejder og andet husflid.

Der er gennemført 4 særudstillinger og 215 omvisninger mv. i det seneste kalenderår.

I 2009 havde 80 skoleklasser, alle fra grundskolen, modtaget museets undervisningstilbud.

Museets individuelle rapport i Kulturarvsstyrelsens nationale brugerundersøgelse for 2010 viser, at brugerne vurderer den samlede museumsoplevelse og museets kerneydelser meget højt, at museet har relativt mange lokale brugere og relativt mange brugere på 65 år eller derover. Mange brugere er lang tid på museet, og mange deltager i et arrangement på museet.

Ifølge museets arbejdsplan vil museet brede formidlingen ud, så der blandt andet skabes nye formidlingsområder på museets udenomsarealer. Konkret vil museet i løbet af de kommende fire år udarbejde en plan for indsamling af materiale og midler til opførelse af gård og skole.

Ifølge “Danske museer i tal” har museet én formidlingsmedarbejder med kompetencegivende uddannelse på området.

Museet har ikke en formuleret formidlingsstrategi, og museets formidling er kun i begrænset omfang forskningsbaseret.

Det levende ord står centralt i museets formidling, hvilket også betyder, at de brugere, som ikke er en del af en omvisning, ikke får det fulde udbytte af museets udstillinger.

Museet indgår ikke i relevante faglige netværk med henblik på udvikling af formidlingsopgaven.

Museets udstillinger er ikke tidssvarende, og de mangler en relevant og aktuel perspektivering til nutiden – både i en lokal, national og i en international kontekst. Museet arbejder ikke med digitale medier og brugerinvolvering i sin formidling.

Museets hjemmeside er logisk opbygget med nem navigation til både åbningstider, meget korte beskrivelser af udstillinger med foto, kontaktoplysninger på museet mv.

Hjemmesiden, der er fra 2008 eller 2009, er forældet, og museet stiller kun i meget begrænset omfang viden om museets genstande, samlinger og forskning til rådighed for brugerne på hjemmesiden. Man kan dog følge museet på Facebook, hvilket er et positivt element.

Ifølge museet arbejdsplan vil man i den kommende periode arbejde på at udbygge museets digitale formidlingstilbud, ligesom hjemmesiden www.gem.dk vil blive udviklet og udbygget.

Det er tilfredsstillende:

- At museet har mange tilfredse brugere.
- At museets undervisningstilbud benyttes af mange grundskoleklasser.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet ikke har en formidlingsstrategi.
- At formidlingen i meget begrænset omfang er forskningsbaseret.
- At museet ikke indgår i relevante netværk og samarbejder om udvikling af museet formidlingsvirksomhed.
- At museets formidling ikke er tidssvarende og ikke er differentieret til forskellige målgrupper, blandt andet i form af brug af digitale medier/platforme.
- At museets formidling mangler perspektivering til industrialiseringen og tiden efter 1950 i de permanente udstillinger.
- At museet ikke har undervisningstilbud til ungdomsuddannelserne.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet udarbejder en formidlingsstrategi for museets samlede ansvarsområde, der styrker museets formidling, og som imødekommer ovenstående ikke tilfredsstillende forhold.
- At museet retter henvendelse til Vejle Kommune om brug af kommunens kompetencer og ressourcer i forhold til udvikling af museets digitale formidling.

Indsamling, registrering og bevaring

Indsamling

Ifølge museet arbejdsplan indsamles passivt såvel som aktivt i forbindelse med museets forskningsprojekter og udstillinger. Meget af museets indsamling har været passiv, og der tales også fremadrettet om “prioriteret passiv indsamling”.

Ifølge “Danske museer i tal” har museet optaget 33 genstande i museets samling i sidste kalenderår, hvoraf de 26 er passivt indsamlede.

Registrering

Museet har opgivet antallet af genstande i museets samling til 36.000 pr. 1. maj 2008. I “Danske museer i tal” opgives 32.000 inventarnumre, og museet oplyser ligeledes, at 98 % af museets samling fuldt registreret, mens 95 % er indberettet til Kulturarvsstyrelsens centralregister, Museernes Samlinger.

36.295 genstande er indberettet til Museernes Samlinger pr. 5. juni 2011.

Kulturarvsstyrelsen har i 2009 været med til at finansiere, at museet har fået fotograferet omkring 32.000 genstande/inventarnumre og fået billederne tilknyttet de enkelte registreringer.

Bevaring

Samlet set råder museet over i alt 858 m² magasin, dels i form af et nærmagasin i tilknytning til museet og dels i form af et fjernmagasin med et areal på 57 m² i fællesmagasinerne i Vejle.

Bevaringsrapporten fra Konserveringscenteret i Vejle konkluderer, at det nuværende arbejde med at forbedre magasinforholdene er meget vigtigt for at hæve bevaringstilstanden af museets genstande. Ifølge rapporten er pladsmangel og klimastyring museets væsentligste udfordringer. Der kræves en langsigtet plan, der både skaffer mere magasinplads, men hvor også klimastyring prioriteres – herunder særligt den relative luftfugtighed.

Bevaringsplanen konstaterer desuden, at udstillingerne har et fint rengøringsniveau, men opfordrer til, at levende lys og ægte madvarer ikke anvendes i udstillingerne, som det sker i det historiske køkken. Alternativt kan disse genstande udskrives af samlingen og overgå til formidlingsformål.

Konserveringscenterets rapport understøtter Kulturarvsstyrelsens indtryk af, at bevaringsforholdene i museets magasiner ikke er tilfredsstillende.

Museet ønsker at udbygge sit nærmagasin. Ved en struktureret gennemgang af samlingen vil museet udarbejde status over, hvilke fokusområder, der kan arbejdes med i forbindelse med indsamling. Museet vil, på baggrund af en bevaringsplan fra Konserveringscenteret i Vejle, udforme en strategi for forbedringer af magasinet, ligesom der er planer om en udbygning. Museet fører konserveringsfagligt tilsyn med samlingen efter faste terminer (udføres i praksis af Konserveringscenteret i Vejle). Ifølge museets egen opgørelse til “Danske museer i tal” er 97 % af museets genstande i formidlingseget tilstand.

Give-Egnens Museum har i 2011 ansøgt og fået midler til en samlingsgennemgang fra Kulturarvsstyrelsens bevaringspulje. Samlingsgennemgangen koordineres med Vejleegnens Museer. Samlingsgennemgangen skal hjælpe museet med kortlægning af samlingernes bevaringsforhold, tilstand og værdi for

forskning og formidling. Kortlægningen skal hjælpe museet med at prioritere sin bevaringsindsats og et eventuelt behov for udskillelse og kassation.

Museet har i 2009 oplyst til Kulturarvsstyrelsen, at museet de facto har et indsamlingsstop på grund af pladsmangel.

Det er tilfredsstillende:

- At museet stort set har registeret og publiceret alle museets genstande.
- At næsten alle museets genstande er i formidlingseget tilstand.
- At museet har taget initiativ til at forbedre magasinforholdene.
- At Konserveringscentret i Vejle fører konserveringsfagligt tilsyn med samlingen efter faste terminer, og at der føres logbog i forbindelse med tilsynet.
- At museet har igangsat arbejdet med en samlingsgennemgang i forhold til dens forsknings- og formidlingsmæssige værdi, der koordineres med Vejleegnens Museer.

Det er ikke tilfredsstillende:

- At museet i overvejende grad indsamler passivt.
- At forholdene i museets magasin ikke er gode (særligt pladsmangel og klimastyring).
- At forholdene i magasinet efter museets eget udsagn forhindrer yderligere forskningsbaseret indsamling.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet udarbejder en indsamlingsstrategi, der knytter sig til museets forsknings- og formidlingsstrategier, og som er koordineret med relevante statsanerkendte museer med tilgrænsende ansvarsområder.
- At museet, med udgangspunkt i Konserveringscenterets rapport, udarbejder en prioriteret plan for samlingens bevaring, herunder såvel den præventive som den udbedrende bevaringsindsats. Bevaringsplanen skal forholde sig til resultatet af museets samlingsgennemgang samt til, i hvilket omfang nærmagasinet skal udbygges, og hvilke genstande der med fordel kan overflyttes til fællesmagasinerne ved Vejle.

Medarbejdere og ledelse

I 2009 rådede museet over 8,15 årsværk, heraf var de to årsværk videnskabelige medarbejdere, og 4,15 årsværk udgjordes af ansatte i fleksjobs. Derudover blev 3,4 årsværk udført af medarbejdere i tidsbegrænset ansættelse og 1,5 årsværk udgjordes af frivillige.

Museets bestyrelse er sammensat af seks mænd og seks kvinder. To ud af tolv bestyrelsesmedlemmer er udpegede af Vejle Byråd. Ingen af de tolv bestyrelsesmedlemmer er udpegede på baggrund af særlige professionelle kompetencer.

Kulturministeriet har i december 2010 udsendt "Anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner". Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutionerne. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, loven og bekendtgørelsen pålægger dem, og understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt.

Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne, og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold. Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen, at bestyrelsen for Give-Egnens Museer følger disse anbefalinger.

Museets fremtid

Vejle Kommunes kulturudvalg besluttede i november 2008 at sammenlægge Give-Egnens Museum med Vejleegnens Museer og Vejle Kunstmuseum. Beslutningen skulle have været konfirmeret i byrådet i januar 2009, men efter behandling i økonomiudvalget gik sagen tilbage til kulturudvalget, der blev bedt om at finde en løsning, så "den lokale forankring blev præciseret og bevaret". Løsningen blev, at Give-Egnens Museum afgav sit nyere tids kapitel 8-ansvar (i det tidligere Give Kommune) til Vejleegnens Museer og forblev en selvstændig institution. Kulturarvsstyrelsen godkendte endeligt vedtægtsændringerne på begge museer i juni 2010.

Give-Egnens Museum har, sammen med blandt andre Vejleegnens Museer, i to omgange (2008 og 2010) deltaget i en analyse af mulighederne for en sammenlægning af ét eller flere af museerne i Vejle Kommune. I begge tilfælde er analysen mundet ud i en række anbefalinger om øget samarbejde eller en fusion af et eller flere af museerne, men Give-Egnens Museum har i begge tilfælde ikke ønsket at arbejde videre med egentlige fusionsplaner.

Ifølge museets arbejdsplan 2011-14 skal Give-Egnens Museum "bevare sin selvstændighed, men indgå i så mange fordelagtige samarbejder, som udviklingsmæssigt giver mening." Museet understreger, at disse samarbejder ikke må forringe det særpræg, Give-Egnens Museum har, samt at den lokale forankring er altafgørende for museet.

Vejle Kommune har i forbindelse med kvalitetsvurderingen ønsket, at Kulturarvsstyrelsen vurderer Give-Egnens Museums samlede faglige og økonomiske bæredygtighed set i lyset af den nye museumslov og en kommende ny ressourcetildelingsmodel for museumsområdet. Vejle Kommune forventer et højt fagligt niveau på museet med uændret ressourcetildeling, og at museet kan indgå i fælles tiltag, der understøtter kultur- og oplevelsespolitikken i Vejle Kommune.

Museets samlede opgavevaretagelse, herunder særligt den manglende prioritering af forskning siden denne mangel blevet påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2004, formidlingens utilstrækkelige kvalitative niveau samt museets snævre ansvarsområde efter afgivelsen af nyere tids kapitel 8-ansvar, giver anledning til at overveje, om museet fortsat skal prioritere at have en selvstændig statsanerkendelse, eller om museet med fordel kan fusionere med andre museer.
--

Museets fokus på at bevare sin selvstændighed samt det forhold, at museet ikke på nuværende tidspunkt indgår i relevante samarbejder om udvikling af centrale dele af museets opgavevaretagelse (forskning og formidling), står i vejen for en professionel og kvalitativ udvikling af museet.

Museets selvopfattelse som værende noget særligt er forkert, og den står i vejen for udvikling af museets opgavevaretagelse og opfyldelsen af kravene i museumsloven.

Derfor anbefaler Kulturarvsstyrelsen:

- At museet orienterer sig i museumslandskabet for mulige samarbejdspartnere med henblik på etablering af forpligtende samarbejder/sammenlægning, så museet får den fornødne kapacitet til at udvikle sig fremover. Kulturarvsstyrelsen bidrager gerne i den proces.
- At museet fortsætter arbejdet med en skærpet profil, så det bliver tydeligt, hvilken plads Give-Egnens Museum fremover skal have i det samlede danske museumslandskab.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ GIVE-EGNENS MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Give-Egnens Museum fandt sted den 28. januar 2011.

Tilstede var:

Fra museet:

Leder Anne M. Provst Skinnerup
Inspektør Mette Vibjerg Hansen (formidling og registrering)
Administrativ/pædagogisk medarbejder Karen Marie Ravn
Bestyrelsesformand Peder Sandfeld
Næstformand Arne Brock
Forretningsudvalgsmedlem Margrethe Sand.

Fra Vejle Kommune:

Formand for Kultur- og Borgerserviceudvalget, Dan Arnløv Jørgensen
Direktør for Kultur og Borgerservice, John Hansen.

Fra Kulturarvsstyrelsen:

Kontorchef Ole Winther
Fuldmægtig Thyge Moos
Konsulent Eske Wohlfahrt.

I forbindelse med besøget blev museets magasin besigtiget samt Give Lokalhistoriske Arkiv, der er en integreret del af museet.

Forskningsevaluering af publikationer indleveret under Nyere tid for Give-Egnens Museum

Bedømmelsen er foretaget af to medlemmer af Kulturarvsstyrelsens Råd for Nyere Tids Kulturhistorie. Give-Egnens Museum har med henblik på evaluering i forbindelse med Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af museet indleveret nedenstående publikationer inden for nyere tid. De behandles nedenfor enkeltvis.

(1)

Bergsøe, Morten, *Erichsens baneplaner og Gives placering* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2008 ISBN 87-992487-2-7. 9 sider.

(2)

Bækgaard, Jesper og Horster, Line Lee, *Fattigdom og nøjsomhed* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2009 s. 3-10, ISBN 87-992487-3-5. 8 sider.

(3)

Bækgaard, Jesper, *Jydepottekonen fra Vonge* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2006 ISBN 978-87-985071-2-3. 10 sider.

(4)

Bækgaard, Jesper, *Peder Degnbold og Neder Donnerup skole*, i Give-Egnens Museum Årsskrift 2006 ISBN 978-87-985071-2-3. 17 sider.

(5)

Hansen, Mette Vibjerg, *Foreningslivets tidlige udvikling* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2007 ISBN 978-87-992487-0-4. 15 sider.

(6)

Hansen, Mette Vibjerg, *Ny kirke – gammel kirkesag* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2009 s. 31-44, ISBN 87-992487-3-5. 13 sider.

(7)

Jensen, Poul Ulrich, *Fra løvepark til moderne zoo* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2007 ISBN 978-87-992487-0-4. 13 sider.

(8)

Kaagaard, Christina Wilther, *Metodistkirken, Nørregade 13* i Give-Egnens Museum Årsskrift 2008 ISBN 87-992487-2-7. 5 sider.

(9)

Ukendt forfatter, *Afholdsforeninger*. Ukendt publicering. Ukendt år. 2 sider.

(10)

Ukendt forfatter, *Fattighuset i Lindeballe sogn*. Ukendt publicering. Ukendt år. 3 sider.

I artikel (1) behandler cand.stud. Morten Bergsøe, der var projektansat ved museet, de diskussioner om jernbaneplaner, der gik forud for oprettelsen af Vejle-Give-banen. Artiklen er således en lille brik i jernbanehistorien og de interesser, der var på spil, når det gjaldt kampen om linjeføring og om placering af stationer. Artiklen, der er annoteret, bygger på arkivmateriale i form af skrivelser, referater m.m. Der angives dog ikke i hvilke arkiver, de anvendte kilder findes.

I artiklen (2) spørger forfatterne Jesper Bækgaard og Line Lee Horster, hhv. museumsleder og historiefaglig medarbejder, om konklusionen i Peter Henningsens bog ”Hedens Hemmeligheder”

om, at hedebonden i det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede ikke var fattig, også passer på Give-egnens bønder. For at besvare spørgsmålet gennemgås skifter fra gårdmænd på Give-egnen 1750-1900 (mens Henningsens undersøgelser dækker perioden 1750 til 1830). Forfatterne finder, at Give-egnens gårdmænd også var relativt velstående, og at den nøjsomhed, som museets genstande afspejler, ikke er udtryk for, at den deciderede hedebonde fra Give-egnen var fattigere end andre bønder. De metodiske implikationer af f.eks. at sammenligne to forskellige perioder eller valget af udelukkende gårdmænd diskuteres ikke. Afslutningsvis peger forfatterne på nøjsomhedskulturen som et interessant fremtidigt studieobjekt. Artiklen er annoteret, men alle henvisninger går på bøger af Henningsen. Hvor det gennemgåede skiftemateriale er fundet omtales ikke.

Anledningen til artiklen (3) er, at jydepottekonen Else Marie Petersen døde i 2006. Hun var en af de få, der udøvede jydepotteproduktion, og artiklens forfatter, daværende museumsinspektør Jesper Bækgaard, spørger, i hvor høj grad hendes arbejde var i tråd med traditionen. Han gennemgår han ud fra eksisterende litteratur den traditionelle jydepottefremstilling og sammenstiller den derefter med Else Marie Petersens egne arbejdsmetoder, som han har stiftet bekendtskab med gennem samtaler med hende, samt skrevne beretninger fra hendes hånd. Han konkluderer, at Else Marie Petersen arbejdede i tråd med traditionen, idet hun havde en linje tilbage til en af de gamle jydepottekoner (gennem dennes døtre), arbejdede i overensstemmelse med de gamle metoder og havde haft det som erhverv. Artiklen væsentligste nye bidrag er den forholdsvis kortfattede dokumentation af Else Marie Petersens arbejde. Artiklen er annoteret, men alle henvisninger går på eksisterende litteratur.

Artiklen (4) udspringer af, at Neder Donnerup skole, i 2006 blev revet ned i forbindelse med motorvejsbyggeri. I den anledning skildres skolens bemærkelsesværdige overlærer i perioden 1906-1952, Peder Degnol, af daværende museumsinspektør Jesper Bækgaard. Der tages udgangspunkt i spørgsmålene: Hvorfor var han og hans skole noget særligt, hvorfor mødte han modstand og var skolen special? Ved inddragelse af materiale fra aviser, tidsskrifter og lærerens egne skrifter kommer artiklen godt rundt om spørgsmålene, uden dog at konkludere eksplicit på dem. Artiklen er annoteret.

Artiklen (5) om foreningslivets tidlige udvikling er forfattet af museumsinspektør Mette Vibjerg Hansen. Med udgangspunkt i en artikel af Niels Kayser Nielsen om missionshuse, forsamlingshuse og skyttebevægelse i Trekantsområdet landsogne kortlægges antallet af disse og deres opståen på Give-egnen med henblik på at undersøge, om der var forskel på de to områder. Artiklen afsluttes med en konklusion, der opridser såvel ligheder som forskelle mellem de to områder. Materialet, der bygges på, er udover litteratur også folketællinger, samt indre Missions Arkiv. Artiklen er annoteret.

Museumsinspektør Mette Vibjerg Hansen behandler i (6) Farre Kirkes langstrakte tilblivelsesforløb. Artiklen er uden egentlig problemstilling eller konklusion, men er en veldokumenteret, kildebaseret fortællende fremstilling, der opridser forløbet fra de tidligste ideer om en kirke o. 1900 til realiseringen et halvt århundrede senere. Artiklen er annoteret og er baseret på kildemateriale i Give Lokalhistoriske Arkiv. Der er ingen litteraturliste eller ansatser til større perspektivering.

Poul Ulrich Jensen, der var projektansat i et forskningsprojekt om Givskud Zoo finansieret af Kulturarvsstyrelsens rådighedssum, har i (7) behandlet Givskud løveparks anlæggeshistorie og følgende udvikling til zoo. Give-Egnens Museum henviser i forbindelse med det indleverede materiale til en kommende monografi, som imidlertid ikke er indleveret og ikke kan inddrages i vurderingen af museets forskning i perioden. Artiklen rummer ingen metodiske eller teoretiske refleksioner eller overordnet problemformulering, men har en narrativ, kronologisk fremadskridende form, der også rummer udblik til den generelle udvikling inden for zoologiske haver i Danmark. Artiklen rummer ingen konklusioner eller sammenfatning og ingen litteraturliste eller oplysninger om det indsamlede kildemateriale. Artiklen er i princippet annoteret, men noteapparatet er hverken fyldestgørende eller præcist. Det indikerer dog, at der ligger flere interviews gennemført i 2007 til grund for redegørelsen.

I (8) behandler Christina Winther Kaagaard, ansat som historiefaglig medarbejder (i tidsbegrænset ansættelse?) ved museet, træk af den lokale metodistkirkes historie. Artiklen er publiceret i egen årbog. Artiklen har ikke en klar problemstilling, men berører i kort form bevægelsens internationale udvikling og den lokale kirkes historie fra etablering og opførelse til den lokale menigheds ophør. Noteapparat er meget begrænset og med ufuldstændige referencer. I artiklen omtales lokalt, skriftligt kildemateriale og anvendes citater fra interviews, men netop disse dele er uden referencer. Som artiklen fremstår, er der tale om lokalhistorisk formidling.

Yderligere to artikler, (9) og (10) om hhv. afholdsforeninger og om fattighuset i Lindeballe Sogn er indleveret til bedømmelse uden oplysning om forfatter eller om, hvor vidt artiklerne er publiceret. Artiklerne er meget korte (1-2 normalsider), uden klar problemstilling og referencer. (9) synes delvis baseret på et jubilæumsskrift fra Danmarks Afholdsforenings jubilæum i 1929 kombineret med kommentarer til museumsgenstande eller arkivalier i museets (?) samling. (10) er udformet som en generel kommentar om fattigvæsen og fattige knyttet til et (ikke vist) billede af Lindeballe Sogns fattighus og et tilsyneladende citat fra en sognerådsprotokol.

Sammenfattende vurdering af forskning inden for nyere tid på Give-Egnens Museum

Der er indleveret 10 publikationer til forskningsbedømmelse, heraf 8 publicerede. Disse er alle publiceret i egen årbog. Emnerne er hentet inden for museets arbejdsfelt. I et par tilfælde (2 og 5) tages der udgangspunkt i forskning fra andre dele af Danmark, der kan danne baggrund for en sammenligning med forholdene i museets område. I andre tilfælde er anledningen noget egnstypisk, der forsvinder (3 og 4). Artiklerne 2, 5 og 7 baserer sig på undersøgelser, der er støttet af Kulturarvsstyrelsens rådighedssum. Ved artikel 3 og 7 angives, at de er del af et større forskningsprojekt. Artiklerne må formodes at udgøre de hidtil eneste publicerede resultater af disse. Som oftest rummer artiklerne af museets faste medarbejdere en form for problemstilling, mens en sådan mangler i flere af de andre artikler. Flere af artiklerne inddrager nyt materiale i behandlingen af det aktuelle emne, og alle artikler er anoterede, om end henvisningerne er af svingende kvalitet. Der savnes generelt refleksioner af teoretisk-metodisk art. Samlet set har museet vist vilje til at leve op til sin forskningsforpligtelse. Imidlertid synes det forhold, at alle artikler er skrevet med henblik på publicering i eget lokalhistorisk skrift med en almen lokal læserskare som målgruppe at sætte nogle rammer, der i udgangspunktet er en hindring for mere grundig og ambitiøs præsentation af forskningsresultater.

Derfor får artiklerne mest karakter af - en i øvrigt udmærket - formidling af et lokalt stof. Museets forskning ville vinde ved en mere målrettet forskningsindsats, hvor ambitionsniveauet hæves og der tilsigtes publicering i nationale medier

Esbjerg og Odense den 7. februar 2011

Mette Guldborg
Museumsinspektør, ph.d.
Fiskeri- og Søfartsmuseet

Henrik Harnow
Museumsinspektør, ph.d.
Odense Bys Museer